

УТВЪРДИЛ:

**КМЕТ НА ОБЩИНА БЯЛА
/ ИНЖ. ПЕНЬО НЕНОВ/**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ НА ОБЩИНА БЯЛА ЗА ПЕРИОДА 2026-2030г.

/приет с решение на ОбС №/.....2026г./

СЪГЛАСУВАЛ:

**АТАНАС МИХОВ ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ
С АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР ВАРНА
ПРЕСЕДАТЕЛ НА ОБЛАСТНИЯ СЪВЕТ
ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ**

ИЗГОТВИЛ:

**СТАНИМИР ТРЕНДАФИЛОВ
ССИ,ОМП,ЗН и ВО**

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ НА
ОБЩИНА БЯЛА ЗА ПЕРИОДА 2026-2030 г.**

В изпълнение на чл. 6д от Закона за защита при бедствия :

За изпълнение на целите на областната програма за намаляване на риска от бедствия и във връзка с намаляване на рисковете, определени с общинския план за защита при бедствия е разработена **общинска програма за намаляване на риска от бедствия 2026-2030 г., която съдържа:**

- 1. оперативните цели;**
- 2. дейностите за реализиране на оперативните цели.**

Въведение

В Република България все по-често започнаха да възникват бедствия, предизвикани от природни явления или човешка дейност, чиито социални и икономически последици могат да окажат значителен неблагоприятен ефект на нейното развитие, поради което намаляването на риска от бедствия е от изключително значение за устойчивото развитие на страната.

Природните бедствия възникват все по-често, засягат все повече хора и причиняват големи икономически щети.

Сериозността и честотата на природните бедствия се увеличава непрекъснато през последните десетилетия, отчасти в резултат на климата, урбанизацията, деградацията на околната среда и причинени от човешка дейност опасности.

За това е необходимо да се обединят усилията на всички отговорни институции и тяхното активно включване в дейностите за намаляване на риска от бедствия, от което се очаква значително намаляване на човешки, социални, икономически и природни щети.

През последните години намаляването на риска от бедствия се превръща в световен приоритет.

В тази връзка и съгласно Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) се разработва и изпълнява **Общинската програма за намаляване на риска от бедствия.**

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия има обхват на действие 2026-2030 г.

I. Основание за разработване.

Програмата за намаляване на риска от бедствия е разработена в изпълнение на чл. 6д и чл. 65б,т. 1 от Закона за защита при бедствия.

II. Цел и направления за намаляване на риска от бедствия.

- 1. Цел:** *Общинската програма за намаляване на риска от бедствия има за цел предотвратяването и/или намаляването на неблагоприятните последици, които могат да настъпят и засегнат живота и здравето на населението, околната среда и водите, както и за опазване на държавната, общинската и частната собственост вследствие на природни и/или човешки дейности, бедствия.*

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия цели да се изгради една рамкова програма с която да се определят обекти с приоритети за действие, за да се

намали риска от бедствия и да се подпомогне изпълнението на мерките, които се залагат в нея на общинско ниво.

2. Направления за реализиране на мероприятията за намаляване риска от бедствия:

- Планиране и прилагане на превантивна дейност, чрез която възможните бедствия на територията на община Бяла могат да бъдат не само очаквани но и до някаква степен управляеми.
- Информираността е важно направление, чрез което се дава възможност да се събира и разпространява информация за добрите практики, прилагани за намаляването на риска от бедствия.
- Информираността и взаимодействието между институциите, отговорни за защитата на населението, гарантира прилагането на добрите практики в сферата на планирането на превантивните мерки и мероприятия, а за самото население се улеснява тяхното изпълнение.
- Изготвяне на оценки, анализи и мониторинг на рисковете от евентуални бедствия.
- Формирането на култура на превенция на бедствията и правилното поведение на цялото общество как да действа по време на различни бедствия. Повишената обществена култура за риска от бедствия, включва провеждане на обучения на всички нива в общинската администрация и населението.
- Поемане на по-голяма и сериозна обществена отговорност от страна на населението, с която вземат участието си в управлението на риска от бедствия, изисква стриктно публично определяне на отговорностите и ясна персонализация на тяхното изпълнение.

III. Природни и причинени от човешка дейност опасности, предизвикващи бедствия.

1. Основни и причинени от човешка дейност опасности:

Идентифицирането на опасностите, които могат да предизвикат настъпването на бедствия е продължителен процес, насочен не само към сега съществуващите опасности, но и към тяхното развитие във времето.

Важно е да се отчита историческото развитие на опасностите, защото инциденти, които са се случили веднъж или са били предотвратени, могат да допринесат за анализиране на историческата повтораемост на някои видове бедствия –природни или причинени от човешка дейност.

През последното десетилетие Република България бе засегната от голям брой и с висок интензитет бедствия, което поставя страната ни в териториите, характеризиращи се с висок риск в тази сфера.

Територията на Република България и в частност на община Бяла е изложена на следните видове опасности:

- Опасност от наводнения;
- Сеизмична опасност;
- Опасност от горски пожари;
- Опасност от замърсяване на въздуха при ядрена авария или трансгранично радиоактивно замърсяване;
- Опасност от промишлени аварии, аварии при превоз на опасни вещества и отпадъци;
- Опасност от свлачища;
- Опасност от неблагоприятни метеорологични явления, като засушаване, снежни бури, обилни снеговалежи, заледряване, градушки и силни ветрове;
- Опасност от биологично заразяване (епизодични и други епидемии, не само разпространявани чрез животните).

Опасност от наводнения.

Наводненията са най-често срещаните природни бедствия, както в световен мащаб, така и в България. Наводненията причиняват огромни щети, защото засягат урбанизирани територии, земеделски земи, горски масиви и не рядко свързани с отнемане на човешки животи. Съгласно научната класификация за този вид опасност и Закона за водите, наводненията се разпределят на:

- Местни – засягат се отделни реки или речни участъци;
- Средно обхватни – обхващат района на няколко реки;
- Машабни – обхващат значителна територия;
- Крупно-машабни, повсеместни – обхващат голяма част от страната или цялата страна.

В зависимост от начина, по който възникват наводненията, се наблюдават две групи:

1. природни наводнения (в болшинството от случаите - близо 80% от наводненията) - в резултат на обилни валежи, интензивно топене на снегове, заприщване на речни корита и др.;

2. антропогенни (20%) - дължащи се на аварии, скъсване на стени на изкуствени водоеми и др.

Най-често стават т.нар. наводнения от дъждовно-речен тип. Проливни дъждове, падащи на обширни територии от водосбора на реките, образуват огромна водна маса, която речните корита не са в състояние да поберат.

Водата излиза от коритата на реките и потича надолу към устието като едновременно с това залива огромни пространства в речните долини.

Основната задача на Община Бяла е да разработва и изпълнява мерки за предотвратяване на отрицателните последици от наводнения. В изпълнение на мерките предвидени в Плана за управление на речните басейни в Черноморски район 2022-2027 г. за басейново управление на водите са идентифицирани и картографирани рисковите зони за наводнения, а в Плана за управление на риска от наводнения в Черноморски район са определени мерките за намаляване на риска от наводнение.

Съществува потенциален риск от наводнения по поречието на реките „Двойница“, „Перпери дере“ и Фандъклийска“. При тази обстановка се очаква да се зaleyт основно земеделски земи, района на хотел „Сол Луна Бей“ и път I-9, което вече се е случвало.

Намаляването на риска от наводнения се осъществява преди всичко, чрез изграждането на хидротехнически съоръжения, доброто устройствено териториално планиране и

повишената готовност за предотвратяването и/или намаляването на негативните последици от наводнения, чрез превантивни мерки, обучението на населението и адекватното реагиране в конкретната ситуация.

Важна и необходима превантивна мярка е редовното почистване на речните корита и поддържането на нормалната и естествена проводимост на водите.

Сеизмична опасност

Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост, особено по отношение на времето, поради което при проявата им се причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др. От сеизмологична гледна точка България е разположена в Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като "втори ранг земетръсно-опасни участъци" по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до 8-ма степен по скалата на Рихтер и интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник. На територията на страната се определят три вътрешни сеизмични района:

- Североизточен – включва Горнооряховската сеизмична зона (очакван магнитуд по скалата на Рихтер до 7,5 –та степен, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник /МШК/), Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма степен, интензивност до 9-та степен по скалата на МШК за Черноморското крайбрежие), Дуловската зона (максимален магнитуд 7,5 поради относително голямата дълбочина на огнището, максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен по скалата на МШК);
- Средногорски – състои се от Софийска зона (максимален очакван магнитуд 6,5 – 7 и интензивност около 9-та степен по скалата на МШК), Маришка зона (максимален магнитуд 7,5 и интензивност до 10-та степен по скалата на МШК), Тунджанска зона (магнитуд до 6, интензивност в епицентъра до 9-та степен по скалата на МШК) и Подбалканска зона (магнитуд до 7,5 и епицентрална интензивност между 8-ма и 9-та степен по скалата на МШК);
- Рило - Родопски – включва Струмска зона (максимален очакван магнитуд 8, интензивност над 9-та степен по скалата на МШК в епицентрална област), Местенска и Западно-Родопска (Велинградска) зони (във всяка от тях максимален магнитуд 6, съответно епицентрална интензивност около 8-ма степен по скалата на МШК).

Община Бяла попада в Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма, интензивност от 9-та степен по скалата на МШК за Черноморското крайбрежие) на Североизточен сеизмичен район, в който е възможно възникване на земетресение от VII и VIII степен по скалата на МШК. Въпросът за същинското прогнозиране - едновременното определяне на силата, мястото и времето на земетресението все още няма еднозначно решение в световен мащаб. Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите.

Въпросът за намаляването на сеизмичния риск включва няколко стъпки:

- Създаването на адекватни карти за сеизмичната опасност;

- Строителство съобразено със сеизмичната опасност, което ще доведе до намаляване на човешки и икономически загуби;
- Повишаване на готовността за посрещане на последиците от силни земетресения, тук се включват превантивните мерки, обучение на населението и др.;
- Активното взаимодействие между държавните и всички други ръководни органи.

Опасност от свлачища и ерозия на морския бряг

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на огромни количества земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и са достъпни за интервенция. Във времето те имат периоди на затихване/активизиране/ и усилване. След активизирането на земните маси може да се стигне до възникване на бедствена ситуация.

През последните десетилетия се наблюдава увеличаване броя на свлачищата, които оставят негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната. Със Закона за устройство на територията е вменено задължението на Министерството на регионалното развитие да извършва дейности по регистриране и мониторинг на Свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни процеси по Дунавското и Черноморското крайбрежие като превантивни мерки чрез държавните дружества за гео защита, формирани на териториален принцип – „Гео защита” ЕООД – Варна, Плевен и Перник.

За община Бяла дейностите по регистриране и мониторинг на Свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни процеси е „Гео защита” ЕООД -Варна.

За територията на община Бяла е характерна високата степен на свлачищна и ерозионно-абразионна активност, изразяваща се в проявени и регистрирани свлачищни, срутищни, абразионни и други неблагоприятни геодинамични процеси, които действат разрушително. Тези явления се проявяват внезапно и трудно се прогнозира по мащаб и направление за развитие. Със своята непредсказуемост такива процеси застрашават сигурността на отделни части от територията на общината. Най-висок е процентът на активните свлачища във Варненска област, а именно 31 бр. или 56 % от всички активни свлачища по Черноморското крайбрежие. Броят на стабилизирани свлачища по Черноморското крайбрежие е 38, което е 18 % от всички стабилизирани в страната свлачища. **На територията на общината по крайбрежната ивица са регистрирани 4 броя свлачища с обща площ -6680 м².**

Морска абразия е разрушаването на морския бряг под действие на морското вълнение и теченията. Тя е два вида: - брегова абразия, при която се разрушават бреговете; - дънна, при която се вдълбочава самото дъно, макар и с по-малка скорост. Нашето крайбрежие е с разнообразен геоложки строеж, който оказва влияние върху скоростта на протичане на процесите на разрушаване на бреговата ивица. Борбата с морската абразия е много трудна. Брегоукрепителните съоръжения са скъпи и невинаги прилаганите методи за брегоукрепване са ефикасни, тъй като морето работи срещу съоръженията и понякога ги събаря. Ето защо е необходимо заделяне на значителни средства за тяхната поддръжка.

Опасност от горски пожари

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие доведоха до повишаване на честотата на възникване на горските пожари и бразмера на засегнатите от тях територии. Антропогенният характер на над 90% от пожарите налага категоризирането на горите в близост до урбанизирани територии като високорискови. В настоящия момент такива са около три четвърти от горите в България. На територията на община Бяла, има вероятност от възникване на горски пожари в насаждения с I клас на пожарна опасност. Това са предимно широколистни насаждения, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения, силно сѣхнещи сѣс суха и паднала маса над 10%, с ветровални и снеговални петна над 10%.

По-често срещани са случаите на полски пожари предизвикани от човешка небрежност от страна на граждани, на земеделски стопани при палене на стърнища и от пастири при изгарянето на сухи тревни площи и растителни отпадѣци при почистване на дворни места.

За намаляването на горските пожари е необходимо стриктно да се спазват правилата за пожарна безопасност.

Ежегодно се изготвя план за защита на горските територии от пожари от СИДП ДП ТП ДЛС „Шерба“ с. Старо Оряхово който се сѣгласува с РД ПБЗН-Варна и се утвърждава от РДГ-Варна.

Опасност от неблагоприятни метеорологични явления, като засушаване, снежни бури, обилни снеговалежи, залежаване, градушки и силни ветрове

Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи, като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват сѣвместно сѣс засушаването, което прави това явление много силно изразено. Редица индикатори за суша в атмосферата и земната повърхност трябва да бъдат наблюдавани оперативно, за да се определи степента на сушата и нейното влияние.

За територията на община Бяла следва да се отбележи, че през последните години не се наблюдава продължителен период на воден режим.

Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и залежвания са често явление за нашата страна, особено в нейната североизточна част. Характерни са за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и залежвания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рискова ситуация живота на много хора. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят не само блокиране на транспорта, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, но и медицинското осигуряване и снабдяването с хранителни продукти на населението.

Ниските температури са причина за обледеняването на електропроводите и други открити комуникационни линии. Годишно около 50–60 % от страната е засегната от снегонавявания и залежвания.

Като атмосферно явление градушките причиняват чувствителни загуби на аграрното производство и едновременно с това нанасят големи материални щети на сградния фонд

и на стопанските постройки, а нерядко водят и до човешки жертви. Най-опасни са градовите щормове, при които щетите, нанесени на селскостопанските култури на полето, възлизат от 50 до 100%. Градобитията, в техните екстремни проявления като отделни или серия от щормове и като акумулирани в един сезон събития имат бедствен характер и могат да повлияят съществено на икономическите резултати от селското стопанство и от там и на националната икономика.

Силните ветрове не са често явление за страната. Средногодишният брой на дни със силен вятър за непланинската част на страната е между 5 и 20 дни. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва. Силните ветрове на територията на община Бяла могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването, блокиране на пътища, нарушения на инфраструктурата и са заплаха за живота и имуществото на хората.

Опасност от замърсяване на въздуха при ядрени или радиационни аварии

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката по експлоатацията им показва, че е възможно възникването на ситуации, които са съпроводени с аварийно изпускане на радиоактивни вещества в околната среда, което може да се отрази на въздуха на територията на община Бяла.

Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства, преминаващи на нашата територия (автомобили и самолети), превозващи радиоактивни материали.

Опасност от промишлени аварии, аварии при превоз на опасни вещества и отпадъци

На територията на Република България работят предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”, както и „предприятия с нисък рисков потенциал”, съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за Нефтепреработка и търговия с петролни продукти и газ.

На територията на община Бяла предприятия, които влизат в класификацията и регистрацията като „предприятия с висок рисков потенциал” няма.

Опасност от биологично заразяване(епизодични и други епидемии, не само разпространявани чрез животните)

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, географското разположение на страната, влошената международна епизодична и епизитотична обстановка, търговията, вносът и износът с живи животни, продукти от животински и растителен произход са условия за възникване на огнища на биологично заразяване. Масови заболявания от епидемичен и епизодичен характер може

да бъдат причинени и от нашествия на вредители /комари, кърлежи, хлебарки, плъхове и др./

2. Основни цели и приоритети за намаляване на риска от бедствия.

Отчитайки състоянието в момента, както и слабите, и силните страни в сферата на намаляването на риска от бедствия в Република България, може да бъде формулирана следната основна цел:

Предотвратяване и/или намаляване на неблагоприятните последици за човешкото здраве, социално-икономическата дейност, околната среда и културното наследство в България, вследствие на природни и причинени от човешка дейност бедствия.

За постигане на целта, в настоящата **Програма за намаляване на риска от бедствия** се определят следните приоритети за действие на територията на община Бяла

- Прилагане на устойчиви национални политики за провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка на рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението и околната среда.
- Идентифициране, оценка и мониторинг на рисковете от бедствия, включващи изграждането и поддържането на национални системи за прогнози, мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия.
- Изграждане на култура за защитата при бедствия на всички нива на управление в обществото чрез провеждане на обучения и по-голяма публичност.
- Намаляване на съществените рискови фактори и повишаване на готовността за ефективно реагиране при бедствия и спасително-възстановителни дейности след бедствието.

IV. Оперативни цели и дейности за периода 2026-2030 година.

№ по ред	Оперативна цел от (НПНРБ)	Дейности за реализиране на оперативните цели от (НПНРБ)	Дейности за реализиране на оперативните цели (определени на областно/ общинско ниво)
I.	<i>Прилагане на устойчиви национални политики за провеждане на мероприятия за развитие капацитета на</i>	Преглед и запознаване с измененията на законовата и подзаконовата нормативна уредба в	Разработване на Общинска програма за намаляване на риска от бедствия

	<i>ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка на рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението и околната среда</i>	сферата на защитата на населението при бедствия	
		Създаване на ефективен механизъм за координация и взаимодействие между Общинската администрация, държавните институции и институциите, занимаващи се със защитата на населението	Актуализиране на Общинския план за защита при бедствия
			Подпомагане в обучението за защита на населението и развитие на капацитета на служителите от Общинската администрация на всички нива, по актуални теми
II	<i>Идентифициране, оценка и мониторинг на рисковете от възможни бедствия, включващо изграждането и поддържането на национални системи за прогнозиране, мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване на населението при бедствия</i>	Установяване, картографиране и обследване на рисковите места, където е възможно настъпването на бедствия и събраната информация да бъде разпространена и публично достъпна	Превантивни дейности по проводимостта на реки и дерета с проблемни участъци в урбанизираната територия на община Бяла

III.	Изграждане на култура за защитата при бедствия на всички нива на управление в обществото чрез провеждане на обучения и по-голяма публичност	Оказване на методическа помощ при организиране на обученията в детските и учебни заведения за действия и защита при бедствия. Провеждане на тренировки по евакуация	Проиграване на планове за защита на населението от Общинска администрация
		Подобряване на координацията и взаимодействието по обучението за реакция и поведение при бедствия между училищните ръководства, РД ПБЗН и общинската администрация чрез организиране на годишни срещи	Повишаване нивото на качества и компетентност за защита при бедствия на членовете на Общинския съвет за намаляване на риска от бедствия, чрез провеждане на обучения
		Организиране на обучение на доброволните формирования за защита при бедствия	
IV	Намаляване на съществените рискови фактори и повишаване на готовността за ефективно реагиране при бедствия и спасително-възстановителни дейности след бедствието	Изграждане, рехабилитация и поддръжка на съоръженията за защита от вредното въздействие на водите	Изготвяне на годишни доклади с информация за състоянието на изпълнението на мерките за намаляване на риска и защита на населението от бедствия, заложи в програмата
		Организиране на обучение на доброволните формирования за защита при бедствия	Наставяване на лица, пострадали от настъпили бедствия, осигуряването им с храна, вода и вещи от първа необходимост и оказване на първа помощ

Republic of BULGARIA, District of Varna
9101 Byala Municipality
29 Andrei Premyanov Str.
Fax: +359 5143 / 23-79
Mayor+359 5143 / 24-02

Република БЪЛГАРИЯ, област Варна
9101 Община Бяла
ул. "Андрей Премьянов" 29
Факс: +359 5143 / 23 79
Кмет +359 5143 / 24-02

			Набиране на доброволци за доброволното формиране
			Провеждане на тренировки със служителите от Общинската администрация за поведение, действия и защита при бедствия